

ПРОВЕДЕННЯ ОСОБИСТОГО ОБШУКУ: ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ

Written by НЕВОДНИЧА ЛАРИСА ОЛЕКСАНДРІВНА, ст. викладач відділу підготовки прокурорів з підтримання публічного обвинувачення в суді НАПУ; АБРАМЯНЦ АРЕВІК ВАЛЕРІЙВНА, викладач відділу підготовки прокурорів з підтримання публічного обвинувачення в суді НАПУ (м.Київ)

Ведомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань кримінального процесуального кодексу України минуло

вже шість років, однак проблеми правозастосування окремих його положень у практичній діяльності залишаються. Аналіз судової практики свідчить про наявність проблемних питань у застосуванні норм кримінального процесуального закону України при збиранні доказів, у випадках необхідності вилучення заборонених предметів з внутрішніх кишень одягу особи.

За результатами опрацювання судової практики Верховного Суду встановлено, що підставою для виправдання осіб через відсутність у діянні складу кримінального правопорушення, є визнанням недопустимим доказом протоколу огляду місця події, під час якого заборонені предмети вилучалися працівниками поліції в особи з внутрішньої кишені одягу, що на думку суду, є фактично обшуком, а не поверхневим оглядом.

Верховний Суд дотримується правової позиції, що проведення обшуку до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань тягне за собою визнання доказу недопустимим.

Так постановою Касаційного кримінального суду в складі Верховного Суду від 08.02.2018 скасовано вирок Деснянського районного суду м. Києва від 31.01.2017, ухвалу Апеляційного суду м. Києва від 12.04.2017 та призначено новий розгляд у суді першої інстанції з підстав істотного порушення кримінального процесуального закону, оскільки судом першої інстанції в основу обвинувального вироку покладено докази, отримані з порушенням прав людини і основоположних свобод [1].

За вироком суду особу визнано винуватою в тому, що вона будучи особою, яка раніше вчинила кримінальні правопорушення, передбачені ст. ст. 307, 310, 317 КК України, знайшла паперовий згорток з особливо небезпечним наркотичним засобом - канабісом, який незаконно зберігаючи при собі, перенесла до станції метро, де була зупинена працівниками поліції, якими було виявлено та вилучено вказаний наркотичний засіб. Такі дії кваліфіковано, як незаконне придбання та зберігання наркотичного засобу без мети збуту, вчинені особою, яка раніше вчинила злочини, передбачені ст. ст. 309, 310, 317 КК України.

У вказаній постанові Верховний Суд зазначив, що суд першої інстанції, оцінюючи як доказ протокол огляду місця події з огляду на його допустимість, не врахував, що речовина, яка в подальшому виявилася наркотичним засобом – канабісом, вилучена з лівої внутрішньої кишені куртки обвинуваченого працівником поліції, однак у протоколі міститься посилання, що вона вилучена під час поверхневого огляду.

На думку Верховного Суду, при проведенні вказаної слідчої дії не враховані вимоги статті 34 Закону України «Про Національну поліцію», якими передбачено, що поверхнева перевірка, як превентивний поліцейський захід, є здійсненням візуального огляду особи, проведенням по поверхні вбрання особи рукою, спеціальним приладом або засобом, візуальним оглядом речі або транспортного засобу.

Крім того, у постанові Касаційного кримінального суду в складі Верховного Суду від 31.05.2018 зазначено, що слідчий, всупереч вимогам закону, до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань фактично провів слідчу дію – особистий обшук одягу та речей особи, під час якого у нього було вилучено речовину рослинного походження та предмети, схожі на патрони, яка в подальшому оформлена протоколом огляду місця події [2].

Опрацювання вищевказаних постанов Верховного Суду свідчить про наявність проблемних питань у практичній діяльності застосування норм кримінального

ПРОВЕДЕННЯ ОСОБИСТОГО ОБШУКУ: ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ

Written by НЕВОДНИЧА ЛАРИСА ОЛЕКСАНДРІВНА, ст. викладач відділу підготовки прокурорів з підтримання публічного обвинувачення в суді НАПУ; АБРАМЯНЦ АРЕВІК ВАЛЕРІЇВНА, викладач відділу підготовки прокурорів з підтримання публічного обвинувачення в суді НАПУ (м.Київ)

Процесуальне законодавство України щодо проведення особистого обшуку особи.

Так, відповідно до кримінального процесуального законодавства України існує два випадки коли можливо проводити обшук особи, а саме:

відповідно до вимог ч. 3 ст. 208 КПК України (уповноважена службова особа, слідчий, прокурор може здійснити обшук затриманої особи з дотриманням правил, передбачених ч. 7 ст. 223 і ст.236 КПК України);

згідно положень ч. 5 ст. 236 КПК України за рішенням слідчого чи прокурора може бути проведено обшук осіб, які перебувають в житлі чи іншому володінні, якщо є достатні підстави вважати, що вони переховують при собі предмети або документи, які мають значення для кримінального провадження [3].

З огляду на викладене, можливо зробити висновок, що чинним законодавством не передбачено процесуальну можливість проведення обшуку особи у інших випадках, не передбачених КПК України.

В узагальненні судової практики щодо розгляду слідчим суддею клопотань про надання дозволу на проведення обшуку житла чи іншого володіння особи, яке схвалене на нараді суддів судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ 21 травня 2014 року та на засіданні пленуму цього ж суду 17 жовтня 2014 року, зазначено, що опрацювання судової практики свідчить про те, що слідчими та прокурорами всупереч положенням КПК України подаються, а слідчими суддями розглядаються та вирішуються по суті клопотання про обшук особи. Крім того, висловлено правову позицію щодо обґрунтованості практики слідчих суддів, які відмовляють у задоволенні клопотань про обшук особи, оскільки до повноважень слідчого судді належить надання дозволу лише на обшук житла чи іншого володіння особи [4].

Відсутність дотепер єдиного підходу до правозастосування положень кримінального процесуального законодавства щодо проведення обшуку особи перешкоджає ефективному здійсненню правосуддя, захисту основоположних прав та свобод людини і громадянина. Єдиним вирішенням цього питання є відповідні зміни до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про Національну поліцію».

Список використаних джерел: 1. Постанова Касаційного кримінального суду в складі Верховного Суду від 08 лютого 2018 року №754/5978/16-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72243400>
2. Постанова Касаційного кримінального суду в складі Верховного Суду від 31 травня 2018 року №236/439/16-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74475940>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року №4651-VI. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
4. Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ від 17 жовтня 2014 року №9 узагальнення судової практики щодо розгляду слідчим суддею клопотань про надання дозволу на проведення обшуку житла чи іншого володіння особи. URL: http://www.sc.gov.ua/ua/postanovi_za_2014_rik.html. {jcomments on}